

Újabb rovásírásos korong Tatárlakán és egy ráadás...

Írta és az angol szöveget fordította: Friedrich Klára

Sajnos idén, 2020-ban a vírus járvány miatt kialakult helyzet vesztesei közé tartozik két nagyon fontos magyar ügy is:

Az egyik a 100 éve történt kegyetlen trianoni diktátumra való figyelem felhívás. Rendezvények, megemlékezések, tanácskozások maradnak el és ezek 2021-ben ugyanazzal a hatásfokkal már nem pótolhatók.

A másik nagy vesztes a székely-magyar rovásírás. Fontos versenyeket nem tudtak megtartani Budapesten, Felvidéken, Erdélyben, amelyekre egy év óta készültek a gyerekek és oktatóik.

A jó hír, hogy előkerült egy újabb rovásírásos korong és egy csont függő Tatárlakán, erről szeretnék itt röviden beszámolni.

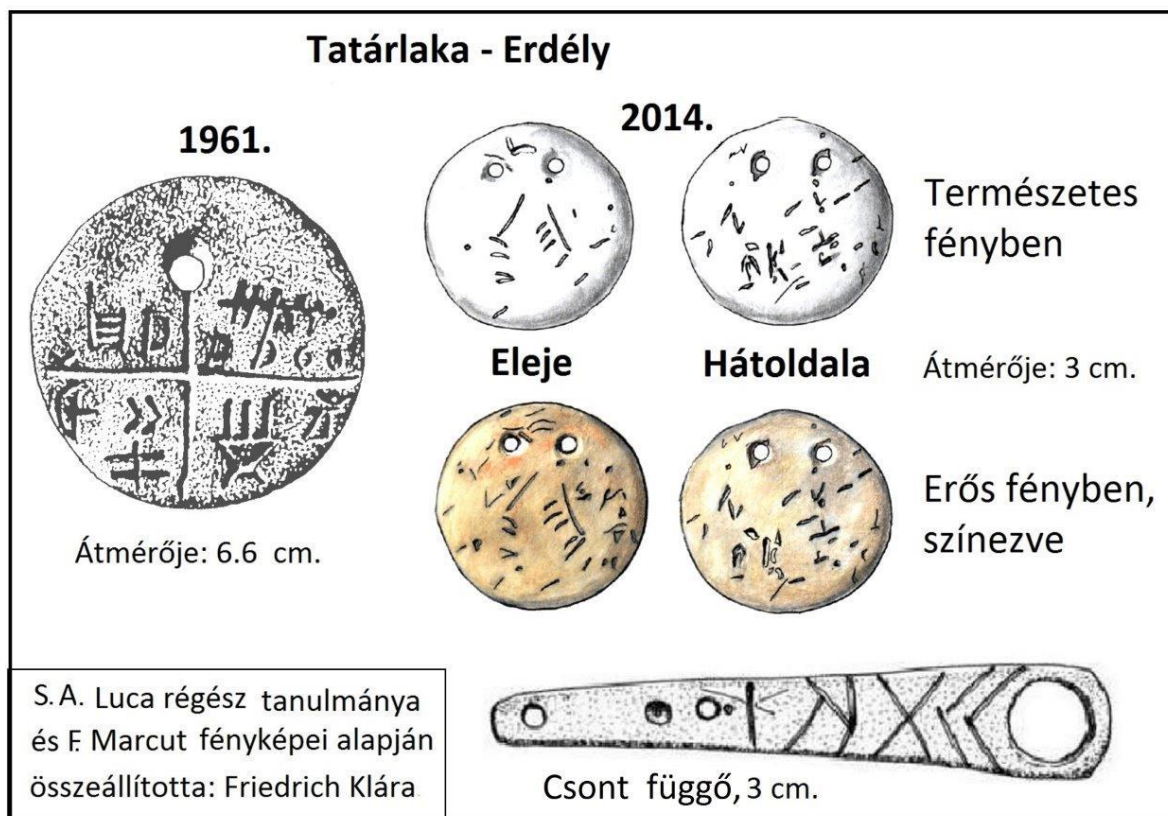
Emlékeztető az előzményekre

1961-ben az erdélyi Tatárlakán, Nicolae Vlassa régész feltárása során egy hamvasztásos sír került elő. A leletek között 3 helyi agyagból készült táblácska is volt, egy korong és két téglalap alakú. Igen híressé lettek, a koruk 7300 év, a kolozsvári Erdélyi Nemzeti Történelmi Múzeum régészeinek meghatározása szerint. A korongot Mezopotámiával, Sumérrel is kapcsolatba hozták. Badiny Jós Ferenc szerint *protosumir képirású fogalomjegyek* találhatóak rajta, nem rovásírás. Forrai Sándor azonban hét jelet azonosít az ősi magyar rovásírással, ezek közül kettő összerovást. Tiszteljük Badiny Jós Ferenc munkásságát, de ebben a kérdésben Szakács Gábor és jómagam Forrai Sándorral értünk egyet.

Az 1961-es korong jeleinek sok megfejtése volt eddig és bizonyára még lesz is. Több mint ötvenet gyűjtöttem össze, ezeknek többségét a jelek párhuzamaival és saját megfejtési kísérletemmel együtt közöltem a 2004-ben megjelent a Dobogó történelmi folyóiratban (főszerkesztő Sárosi Zoltán) és könyveinkben.

A tatárlakai leleteket többször láttuk Szakács Gáborral Kolozsváron az **Erdélyi**

Nemzeti Történelmi Múzeumban és kétszer jártunk Tatárlakán is.

A 2014-ben előkerült újabb korongról

2019-ben ismét kiállították az eredeti táblákat a kolozsvári Múzeumban és ennek köszönhetően értesültem arról, hogy 2014-ben Tatárlaka egy másik területén ismét írásos korongra bukkant egy román régész, Sabin Adrian Luca. Írásának címe: *Őskori jelek és jelképek Erdélyből. A rejtélyes tábla. Kőkori és kőrézkori település Tatárlaka Gura Luncii nevű részén.*

Magyarul erről 5 év óta még nem jelent meg tájékoztatás, a régész angol és román nyelvű tanulmányaiból származnak az itt következő ismeretek, röviden összefoglalva.

Az újabb feltárás során nagy kőkori lakóterület került elő. Sok tárgyat gyűjtöttek a régészek, csont eszközök, edény cserepek - Torma Zsófia gyűjtéséhez hasonlók, 5-6 cm. magas agyag szobrocskák, alabástrom töredékek, csont tűk, 6-7 cm. magas talpas pohárcák, csont palántázók, csont fúrók, lyukasztók, lapátkák. Ezek ugyanabba a régészeti korba tartoznak, mint

az 1961-es ásatás leletei és Torma Zsófia gyűjteménye: tehát 5500 és 7500 év közöttiek. Sabin Adrian Luca Tordoson is ásatott, ahol kb. 140 évvel ezelőtt Torma Zsófia, de nem említi a magyar régésznevet.

Idézet a feltáró régésztől: „*Tatárlaka Gura Luncii nevű területén 2014-ben kezdődött leletmentő feltárások egy szent jeleket hordozó tábla felfedezését eredményezték, amely jelképeiben majdnem tökéletes analógiákat mutat a kerek tatárlakai táblával.*” (Tehát az 1961-es ásatáson előkerült koronggal.)

A Gura Luncii román kifejezés jelentése: a „rét szája”. Az 1961-es feltárás a Groapa Luncii nevű területen zajlott, ennek jelentése: a „rét gödre”.

Az új korong 3 cm. átmérőjű, kiégetetlen, de valamilyen hőforrás közelében szárították. A felületén tudatosan készített jelek vannak, tehát nem készítés közbeni véletlen karcolatok. Nem sírban, hanem egy tell-ben, telephalomban került elő. Az ábrán a korong felső képének elején és hátoldalán az jelenik meg, ami természetes fénynél látható. Az alsó változat különböző fényképeszi megvilágítások és számítógépes színezés eredménye, jobban kiemeli a jelek sokaságát.

A régész, Sabin Adrian Luca véleménye a jelekről, tömörítve:

„A korong első oldalán nagyon finom bevésések vannak, talán azért, hogy elrejtseik jelentésüket, mert ez egy titkos mondanivaló része. Szent jel, titkos kommunikáció. Ujjlenyomatok is láthatók rajta, a készítés pillanataiból. Továbbá rövid vonalak, szétszórt V formák. A középtájon két hosszabb vonás kb. 45 fokos szög alakban elrendezve, a jobb oldalitól 5 befelé tartó véset indul, a bal oldali folytatódik 4 vonalban, az egyik V alakban elrendezve.”

„A hátoldalán rövid vonalakkal álló jelek, látszólag rendezetlenül, nyilvánvalóan szimbolikus, jelképes mondanivalóval. A felszínén, a még lágy nedves állapotban rajta maradt ujjlenyomatok. Rövid vonalak, pontok, V jelek láthatók. Két jelnél másodlagos értelmezésként ember ábrázolás is lehetséges.”

„Nyilvánvaló, hogy nyakban hordták, hasonló korból származó szobrocskákon is vannak ilyen ábrázolások.”

A régész hangértéket nem ad a jeleknek, ebből arra következtettek, hogy jelképeknek (szimbólumoknak) vagy szójeleknek (logogrammnak) tartja őket,

tehát nem betűknek. A jelek összehasonlításánál a régi európai írásokat (Old Europe script), az Égei tengeri írás egy változatát (Lineáris A.) és a Duna környéki területek jeleit említi. A napjainkban székely-magyaroknak nevezett rovásírásról nem ejt szót.

Saját véleményem:

Összehasonlítva az **1961-es** koronggal, látjuk, hogy az egy megtervezett, rendezett műalkotás. A **2014-es** korongról, hiányzik a rendezettség, bár ez a fontosságából nem sokat von le.

1961-es korong: 6.6 cm. átmérőjű. Egy lyuk van rajta a felfűzéshez, egyik oldalán vannak jelek, üres a másik oldala, sírban találták

2014-es korong: 3 cm. átmérőjű. Két lyuk van rajta, két oldalán vannak a jelek, nem sírban, hanem lakóterületen találták.

2014-es korong, első oldal: A felfűzésre szolgáló, szem szerű két lyuk miatt arc ábrázolásnak tűnik, talán a korong kb. 7000 évvel ezelőtti készítőjének is ez volt a szándéka. A jobb „szeme” felett az 1961-es koronghoz hasonló kis latin **V**, vagy rovás ötöshöz hasonló jel. A „szája” szintén kis oldalt dőlő **V** alak, vagy rovás ötös.

Bal „szeme” alatt (a képen a korong jobb oldalán) az eső, a könnyek, vagy a fésű jele, ez utóbbi „asszony”-t jelent. Lehet számjegy is, négy vonal felül áthúzva, az szerintem ötven. Fésű szerű jel van az 1961-es korongon is. Ettől balra rovás **T** és egy kis háromszög, mely lehet rovás **K** is, vannak rá későbbi példáink, pl. a Deszki és a Ladánybenei Gyűrűn.

2014-es korong, hátsó oldal: Ha igaza van a régésznek, hogy a korong értelme a „Szent jel, titkos kommunikáció”, akkor ez szerintem a hátsó oldalon jelenik meg. A befelé fordított oldal a „titkos” oldal. Rögtön szembe tűnik egy rovás **ak**, sajnos azonban bizonytalan, mert kinagyítva lehet egymás mellé került rovás ötös és egy ferde vonal. Továbbá **C, Ö** (vagy **SZ, N**), **T** és **R** látható (ilyen szár nélküli a Botnaptár **R**-je). A több rövid egyenes vonalka és pontok lehetnek díszítések is.

Az évek során, rováslelékek megfejtése alapján arra jöttem rá, hogy a betűkből nem mindig egy szót kell összeolvasni, hanem a betűknek

jelentésfelidéző szerepe is lehet. Tehát a felidézendő szó első betűjét tüntetik csak fel az íráshordozón. Egyszerű példa erre a napjainkban használatos **BUÉK** kívánság a képeslapokon, vagyis a **B**oldog **Új** **É**vet **K**ívánok. Egy gyűrűre vagy a jelen korongra, medálra nem lehet hosszú szöveget vésni, karcolni, ezen kívül ezek személyes tárgyak, így a betűk rejthetik pl. egy fogadalom szavainak kezdő betűit, de akár a tulajdonos gyermekei nevének kezdőbetűit is. Ezen a medálon lévő szétszórt jeleket is ilyen jelentésfelidéző betűknek tartom. Ez hasonlít az akrofóniára, és a szóírásra (logográfiára), de nem ugyanaz.

A címben ígért ráadás: a csontlemezből készült függő rovásbetűi

Rajza a 2. oldalon lévő ábrán.

Az ásatás során előkerült leletek között még van egy 3 cm. hosszú, csontból készült függő is. A régész, Sabin Adrian Luca véleménye tömörítve: *„A karcolt, kifinomult vonalakból álló díszítés a Vinca kultúra kerámia díszítési stílusában készült...van néhány be nem fejezett, különböző átlukasztási állapotban lévő lyuk rajta. Ez azt jelenti, hogy vagy nem volt befejezve, vagy újra használatra volt előkészítve.”*

A régész tehát csak díszítésnek értelmezi a függő karcolatait, jómagam azonban a magyar rovásírás öt vagy hét betűjét látom rajta. Jobbról-balra haladva: A nagy kerek lyuk mellett lévő két véset lehet díszítés vagy két **N**. Utána **B**, **NTN** összerovás és egy **SZ**. Erre az **SZ** betűre később, nem a készítéssel egy időben karcoltak egy **T** betűt. Tehát nem vésés, csak karcolás. Az összerovás bal oldali tagja lehet egy **R** is, a Marsigli féle botnaptáron is ilyen szár nélküli **R**-ek vannak. Ebben az esetben jobbról-balra: **B**, **NTR** összerovás és **SZ**.

Ha balról jobbra haladunk, akkor egy szót is ki tudunk hozni belőle: **SZ**, **N**, **T**, **N**, **B**. Tehát **SZENT N. B.** (az N. B. itt valószínűleg nem a Nemzeti Bajnokságot jelenti). Amennyiben **R**, akkor **SZeReT N.B.** Gyengéje az olvasatomnak, hogy a **T** betű szerint jobbról-balra kell haladnunk, nem balról jobbra.

2-3 tárgyon még vannak betűként is értelmezhető vésetek, ezekre később térek vissza, egy bővebb írásban.

A jelek párhuzamai megtalálhatók Torma Zsófia (a világ legelső régészője), Marija Gimbutas (litván-amerikai régész), Makkay János régész és Shan M.M. Winn kanadai kutató kőkori jelgyűjteményeiben, a Tászok-tetői jelek között, több Kárpát-medencén kívüli kőkori jelgyűjteményben és természetesen a későbbi korokban előkerült hiteles rovás emlékeinkben.

Összegzés:

A korongon és a függőn a Tordos-Vinca műveltség írásjegyei közül látható néhány. Ennek a műveltségnek az írásjegyeit napjainkban is használjuk és székely-magyar rovásírásnak nevezzük. Ezért a korong és a függő fontos lelet számunkra, mint a magyarság őseinek írás emléke, egyúttal a Kárpát-medencei őshazának is újabb bizonyítéka, mert e jelek tagadhatatlan folytonossága a Kárpát-medencében az ezt az írást használó nép, tehát a magyarság folytonosságát is jelenti.

Bár a régész nem hozza kapcsolatba a korongot és a függőt a magyarsággal és a székely-magyar rovásírással, mégis köszönettel tartozunk, amiért egy sikeres, gazdag feltárás során felszínre hozta ezeket a kőkori tárgyakat.

A Tisztelt Rovásírókat biztatom a jelek további értelmezésére.

A román szövegek fordításánál köszönöm Ballán Mária segítségét.

Olvasható itt is: <http://magyarrovas.hu/ujabb-rovasirasos-korong-tatarlakan-es-egy-raadas/>

2020. július

Források a 2014-es leletről:

-Luca, Sabin Adrian (2015):

https://www.academia.edu/16256815/Sabin_Adrian_LUCA_Florentina_M%C4%82RCU%C8%9A%20Prehistoric_Signs_and_Symbols_from_Transylvania_1_The_Secret_Tablet_The_Neolithic_and_Aeneolithic_Archaeological_Settlement_from_T%C4%83rt%C4%83ria-Gura_Luncii_Alba_County

-Luca, Sabin Adrian (2016):

https://www.academia.edu/25014199/Sabin_Adrian_LUCA_T%C4%82RT%C4%82RIA_REDIVIVA

Források az 1961-es leletekről, időrendben

-Borisz Perlov: Tatárlaka üzenete (Forrás folyóirat, 1981 november)

-Makkay János: Tartariai leletek (Akadémiai Kiadó, 1990)

-Forrai Sándor: Az ősi magyar rovásírás az ókortól napjainkig (Antológia Kiadó, 1994)

-Friedrich Klára: Tatárlaka titka (Dobogó történelmi folyóirat, 2004. szeptember -2005. június)

-Friedrich Klára: Tatárlaka titka (F.K. - Szakács Gábor: Kőbe vésték, fába rótták c. kötetben, 2005)

-Friedrich Klára: Tatárlaka titka (www.rovasirasforrai.hu ROVÁSÍRÁS ROVAT – ban és a FORDÍTÁSOK ROVAT-ban angolul)

-Friedrich Klára: Tatárlaka titka: www.1.magtudin.org (Tárgymutatóban)

-Szakács Gábor és Víg Sándor filmtudósítása Tatárlakáról, Tordosról, a Kolozsvári Múzeumból, beszélgetés a korongról Badiny Jós Ferencsel és Kabay Lizetttel. (Magyar Demokrata hetilap **DVTV** c. sorozata, 35. lemez. 2006.)

-The Danube script in light of the Turdas and Tartaria discoveries (Exhibition catalogue, National History Museum of Transylvania, 2009.)

További szakirodalom az eredeti tanulmányban.